

Økologisk mælkeproduktion uden brug af antibiotika?

Erfaringer fra besætninger med lavt antibiotikaforbrug

Specialkonsulent Søs Ancker, HusdyrInnovation

STØTTET AF

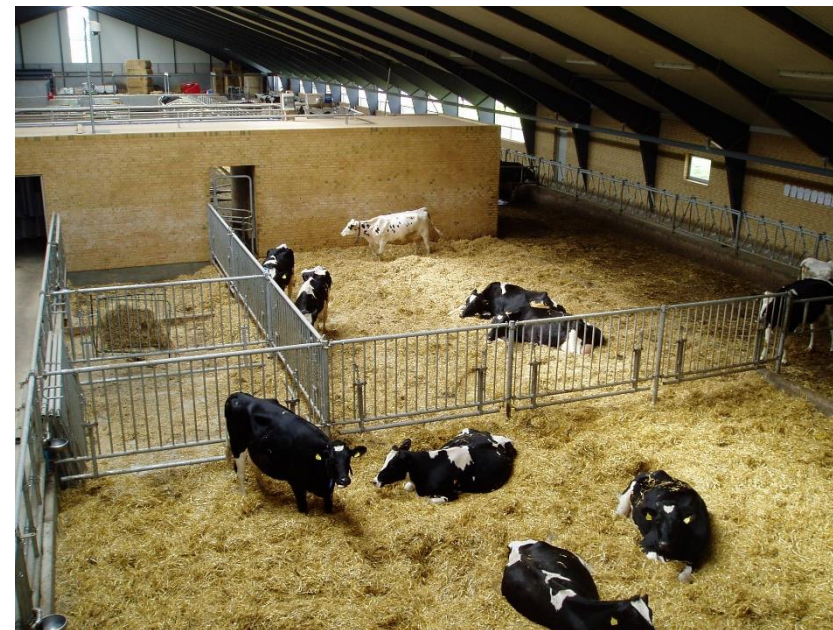
Mælkeafgiftsfonden

SEGES

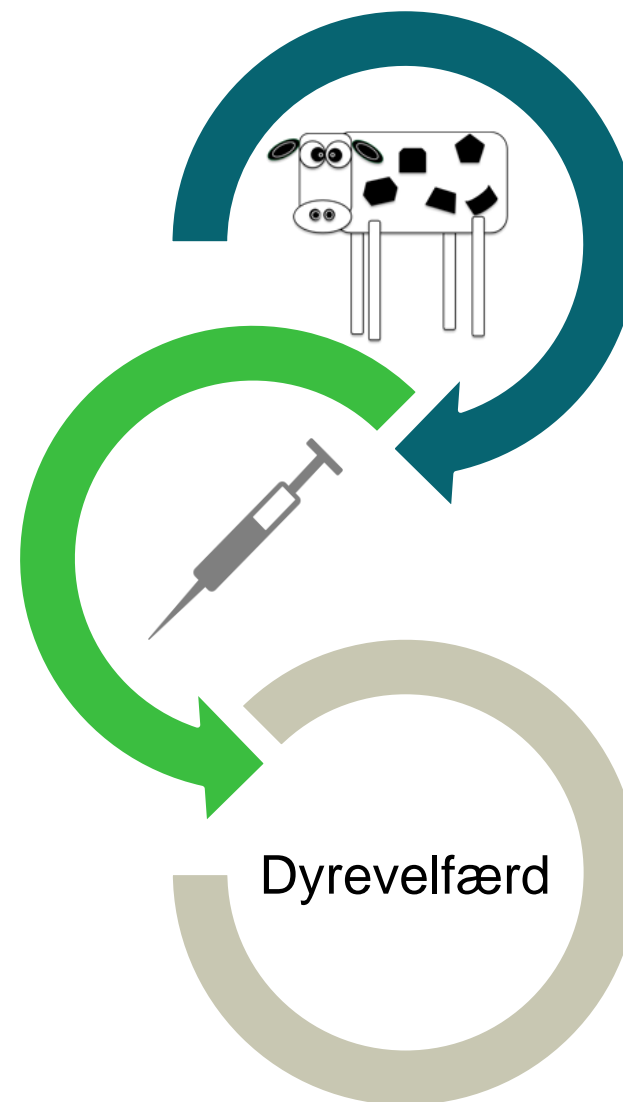
Disposition

- Udpegning af relevante besætninger til besøg og interview
  - Hvordan?
  - Antibiotikaniveau og nøgletal for sundhed?
- Inspiration fra de 5 besætninger
  - Hvad er afgørende for lavt antibiotikaforbrug + højt sundhedsniveau?

Omdrejningspunktet

- Lavt antibiotikaforbrug – OG
- Højt sundhedsniveau

”7-kamp” – god til 7 discipliner

- Dødfødte, pct.
- Kalvedødelighed 1-180 dage, pct.
- Kodødelighed, pct.
- Celletal
- Ny-infektions-pct.

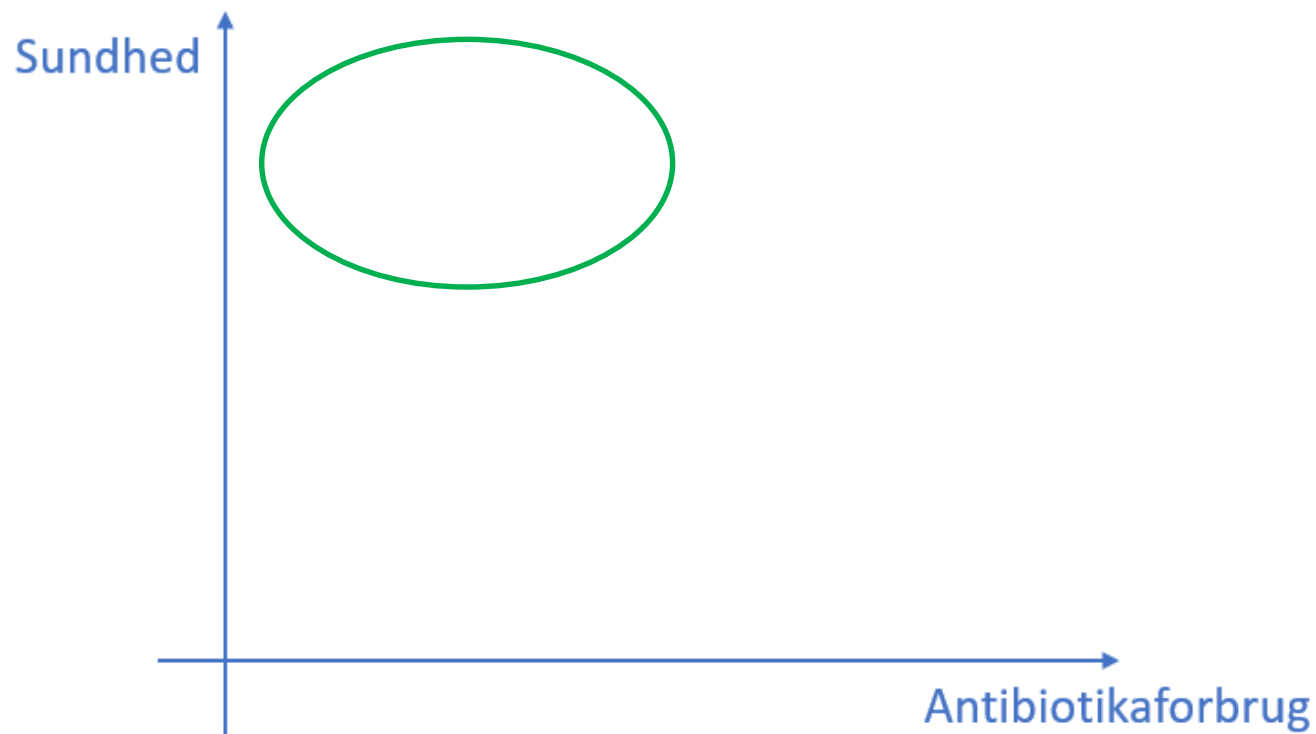

- Spredning på alder ved 1. kælving
- Ydelse, kg EKM

God til 7-kamp og samtidigt lavt antibiotikaforbrug

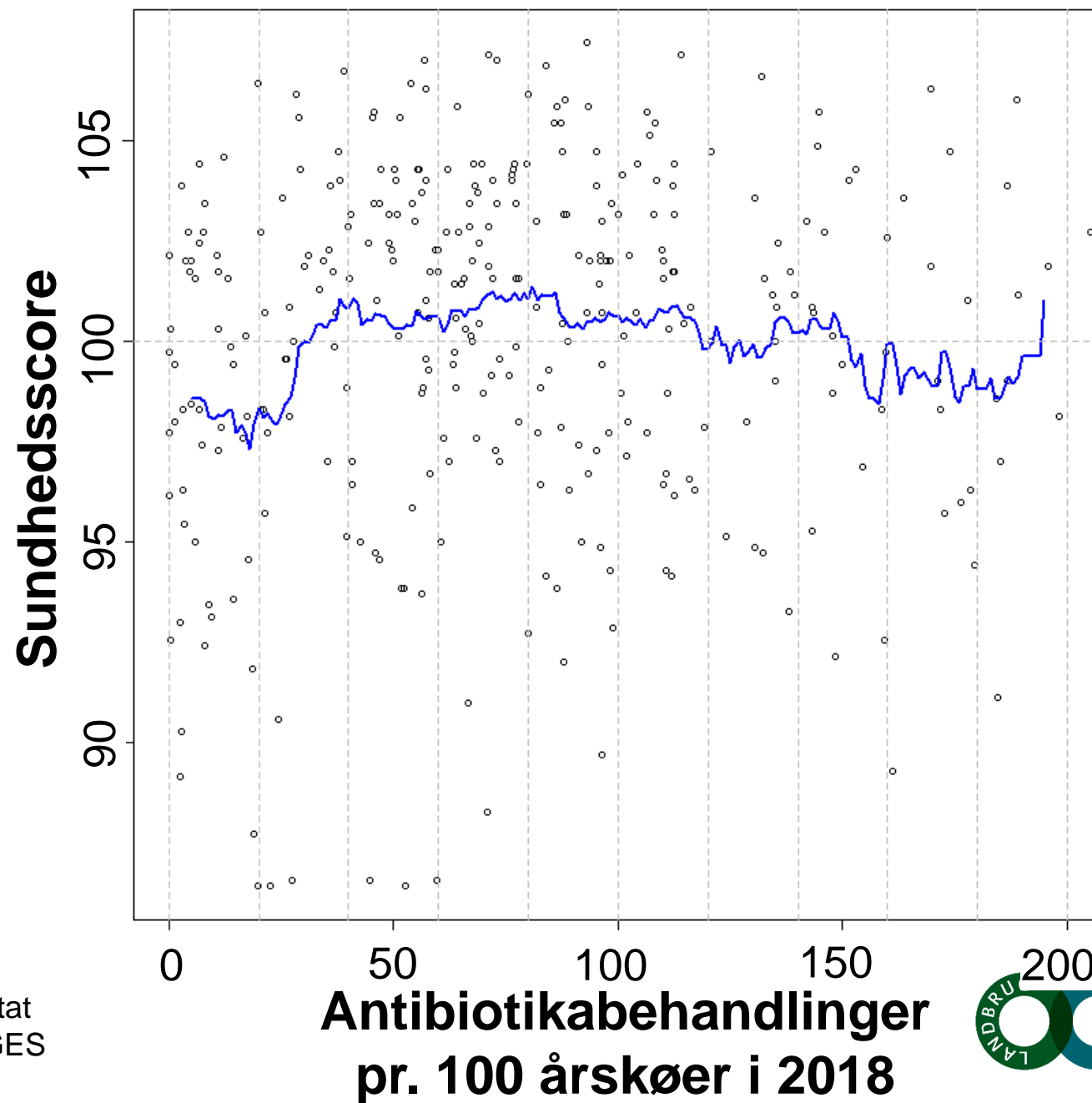
- En besætning, med
  - høj sundhed (god til 7-kamp)
  - lavt antibiotikaforbrug

vil ligge i øverste venstre hjørne

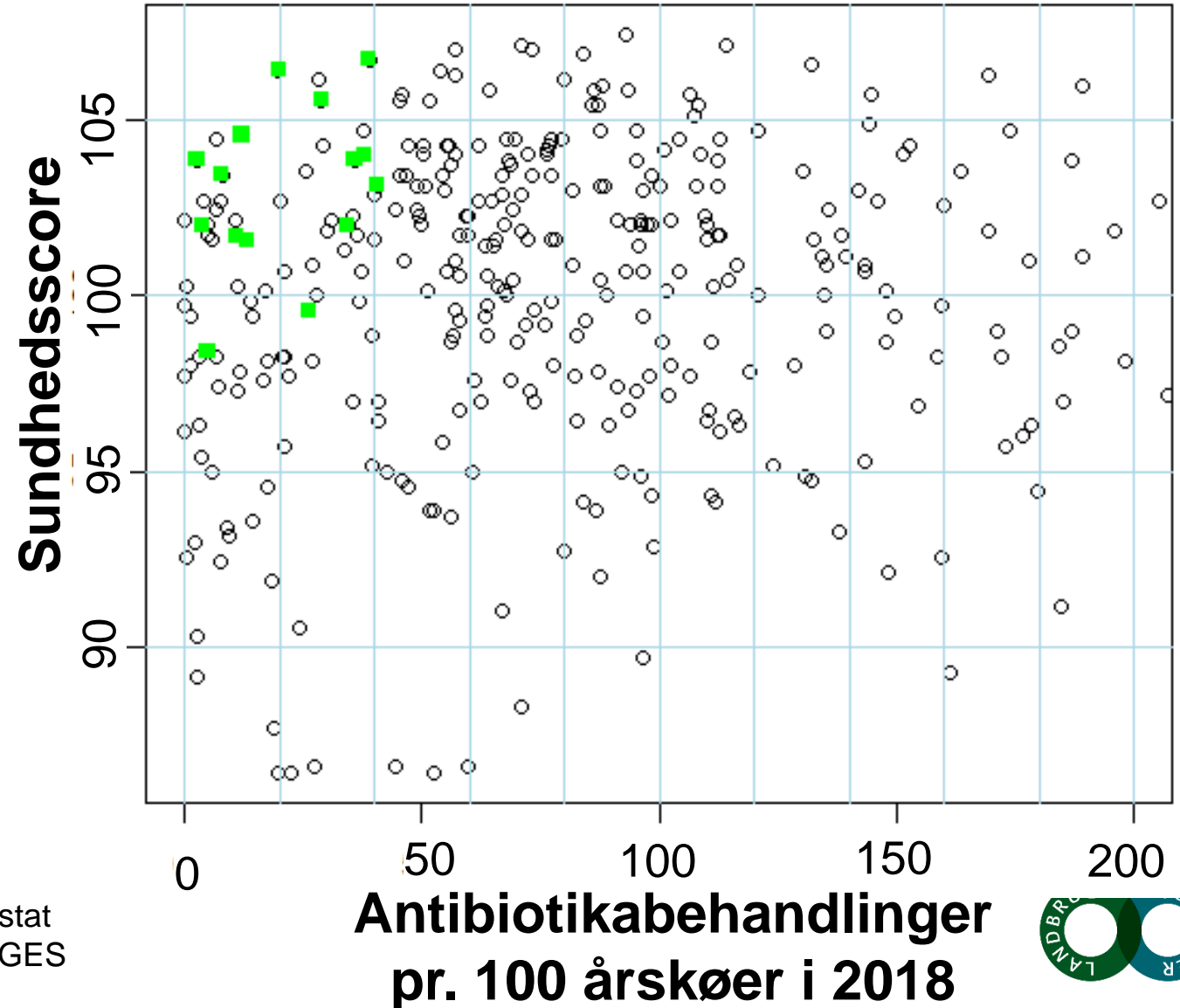
Samlet sundhedsscore

- Knap 400 besætninger vist (○)
- Gennemsnit ( )

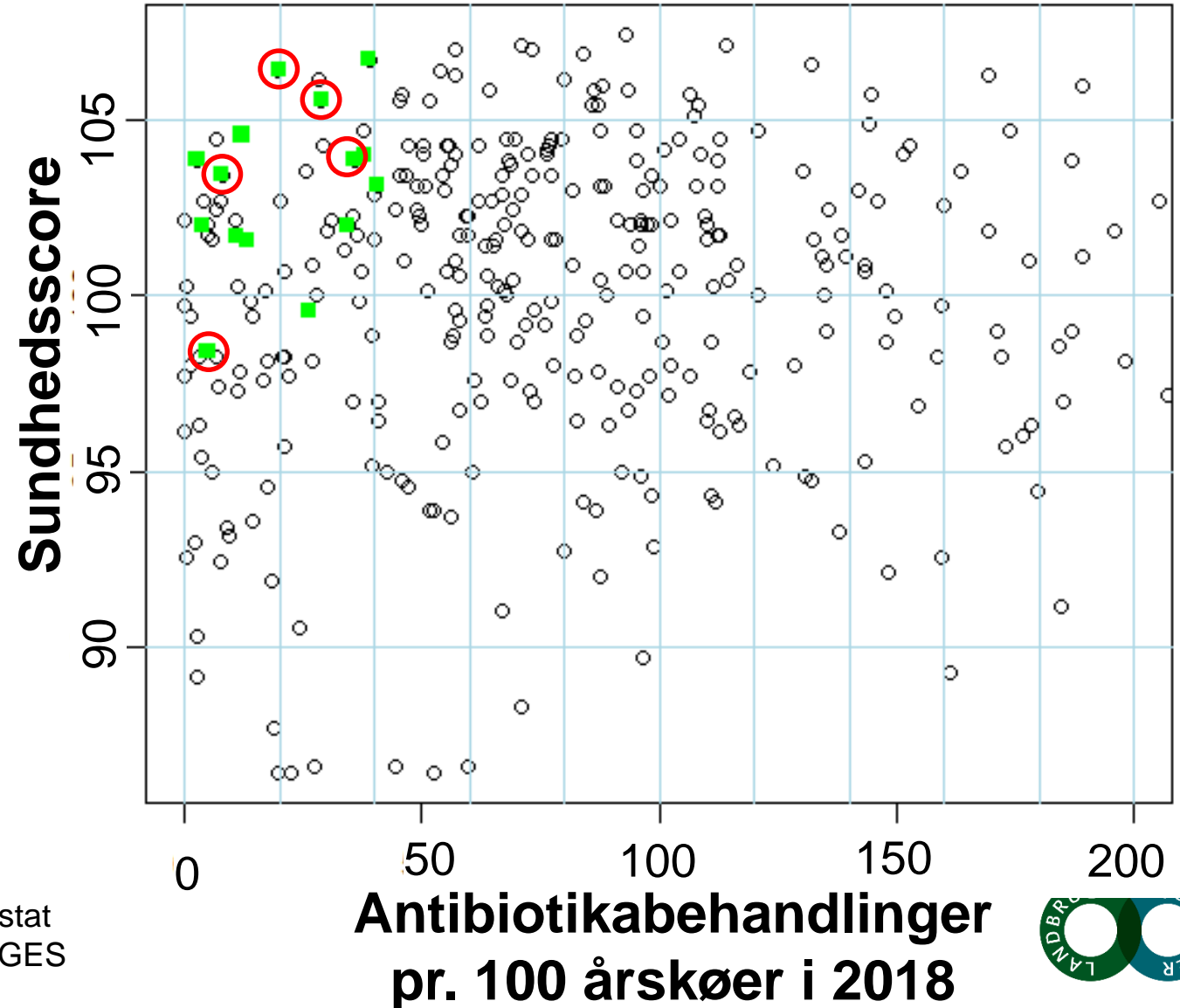
Sundhedsscore og antibiotikaforbrug i mulige besøgsbesætninger

- Antibiotikaforbrug i 2016 og 2017
- 15 besætninger, markeret med grøn firkant udpeget

Sundhedsscore og antibiotikaforbrug i mulige besøgsbesætninger

- Antal årskøer
- Race
- Udskiftningspct. < 30
- Geografisk placering
- Besøg ved 5 besætninger

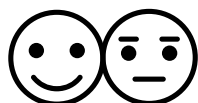

De 5 besætninger overordnet set

7-kamp → 1 2 3 4 5 6 7

Antibiotika- beh. pr. 100 årskøer, 2018	Race	Årskøer	Dødfødte, pct.	Dødelighed, pct.		Celletal	Ny- infektion, pct.	Spredning i alder 1. klv., mdr.	Ydelse, kg EKM
				Kalve, 1-180 dage	Køer				
4,9	JER	210	7,5%	4,7%	2,8	217	12,2	2,5	8.600
8,0	KRY	300	5,1%	5,4%	2,7	244	10,0	1,7	9.900
19,8	HOL	200	2,0%	3,2%	1,5	175	10,2	1,7	10.900
28,9	HOL	220	4,6%	4,4%	2,7	194	10,4	1,2	11.100
37,9	KRY	250	3,9%	1,1%	3,2	203	10,5	2,2	9.700

Hvad fik vi med fra de 5 besætninger?

- Erfaringer
- Udtalelser

Overordnede tanker om og strategi for brug af antibiotika

- Syge køer behandles = god dyrevelfærd
- Fokus på at behandle så lidt som muligt og nedsætte antibiotikaforbruget
- Der behandles næsten altid med smertestillende medicin ved sygdom
- Fokus på at bringe koen i balance - så skal hun for det meste nok kurere sig selv

Overordnede tanker om og strategi for brug af antibiotika

- Forsøger at tilbyde dyrene så gode forhold, at de ikke bliver syge
- Antibiotikabehandling skal have en effekt
- Tror ikke på fuld udfasning af antibiotika

”Du sparer mange overvejelser, når der er taget en principiel beslutning om håndtering af problemer”

Udfordringer ved at føre strategien ud i livet

- Nogle af medarbejderne er vant til at behandle mere fra andre jobs
- Det kan være svært for en medarbejder at undlade behandling
  - det er lettere at ringe til dyrlægen
  - man påtager sig et større ansvar ved ikke at behandle

Udfordringer ved at føre strategien ud i livet

- Ejer / driftsleder tager selv stilling til hvert enkelt tilfælde
- Kræver stor faglig viden

”Med en strategi om mindst mulig behandling med antibiotika er det næsten umuligt at forklare, hvornår der kræves behandling af koen”

Hvornår ringer du efter dyrlægen?

- Klovbrandbylder
- Feber
- Forgiftning
- Tærskel for tilkald af dyrlæge er ofte lidt lavere ved nykælvere

Hvornår er det blevet et fokuspunkt

- Ved overgang fra konventionel til økolog

SEGES

Kilde: Erfaringer og udtalelser fra de 5 økologiske besætninger, besøgt i august 2019

Vigtigste forudsætninger for at sænke antibiotikaforbruget

- Konsekvens - turde holde fast i strategien og føre den ud i livet
- At have evnen til at spotte koen rettidigt
- Rotationskrydsning og selektion for godt helbred
- Afgræsning og gode drivveje
- Sand i båse

”En ko skal gå ordentligt. Det har jeg måttet forklare en af mine medarbejdere, for dér hvor han var før, var det i orden at køerne haltedede en lille smule”

Vigtigste forudsætninger for at sænke antibiotikaforbruget

- Erkendelse af at det sjældent nytter at behandle på ældre køer for yverbetændelse
- Der ses mest på, om **koen** bliver "rask" - ikke om fx en kirtel kommer i orden
- Opdeling af goldkøer (tidlig / sen goldperiode) med forskellig fodring har løst problemer med mælkefeber og tilbageholdt efterbyrd

Vigtigste forudsætninger for at sænke antibiotikaforbruget

- God plads til højdrægtige og nykælvere
- Aldrig overbelægning
- At køerne er i balance fodrings- og ydelsesmæssigt

Vigtigste forudsætninger for at sænke antibiotikaforbruget

- ”Sæsonkælvningen giver robuste kalve”
- ”Råmælk fra moderen de første 4 gange”
- Smittebeskyttelse hos kalve – altid sættes i renvasket boks, rene skåle til nye kalve
- Rigtig god plads til kvierne

”Kalvene skal være så velstrøede, at man kan sidde hos dem med hvide underbukser på uden at blive snavset”

Vigtigste forudsætninger for at sænke antibiotikaforbruget

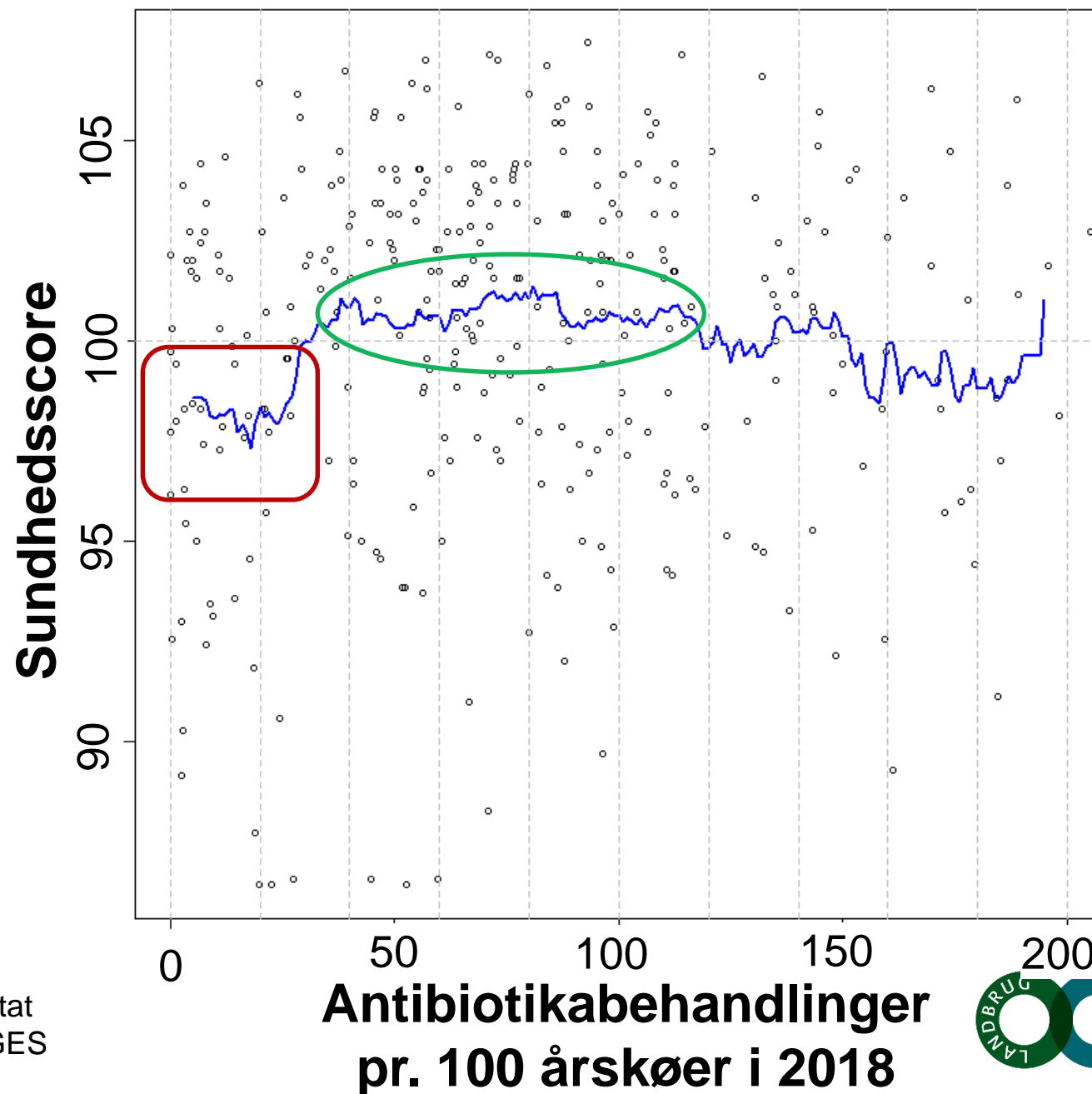
- Sparring med dyrlægen
  - Faglig viden og diagnoser
  - Behandlingseffekt
  - Ét skridt ad gangen
- Sparring med andre økologer / landmænd
  - Muligheder og erfaringer med anvendelse
  - Holdninger

Konklusion

- Er mælkeproduktion uden brug af antibiotika overhovedet realistisk?
  - På baggrund af kortlægning af antibiotikaforbruget i de økologiske besætninger, sammenholdt med sundhedsniveauet – så NEJ, ikke på landsplan
- Hvor langt bør vi kunne komme ned i antibiotikaforbrug?
  - Med et højt managementniveau, en klar strategi kommunikeret fra ejeren og dygtige medarbejdere

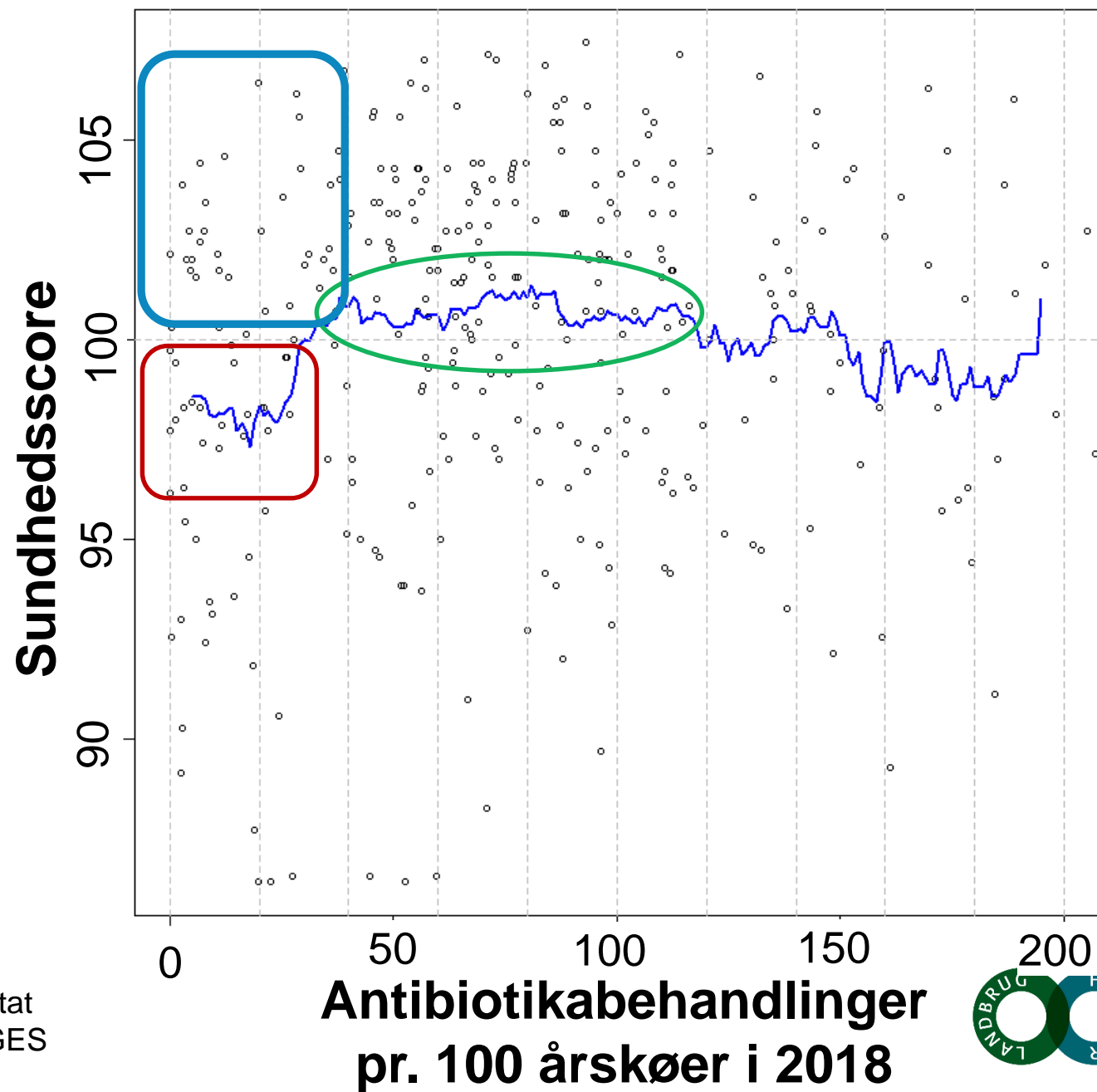
Konklusion

- Som gns.betragtning har økologiske mælkeproducenter der bruger mellem 35 og 120 antibiotika-behandlinger pr. 100 årskøer, en højere sundhedsscore
- end dem der bruger færre end 35 beh. pr. 100 årskøer

Konklusion

- Men blandt dem med < 40 ab-beh. ses dog også producenter, som har en høj sundhedsscore

Tak for opmærksomheden

SEGES

